

пептръ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 18.

Luni, 29. Aprilie

1846.

I S T R I A N A.

(Дпкеиере.)

Дъпъ вѣситареа ачествѣ лок каре а фъкът о дмпрессіѣне сѣгларъ аспра меа, трекъръм ла Тѣрна. Рѣнеле ачестеі четъдѣ романе сѣнт дп зогіѣл де къръ Nord-West чѣл формат де Дъпъре шѣ де рѣжл Черна каре се варсѣ дптръ дпса сѣнт $40^{\circ} 8'$, — $44^{\circ} 40'$. Фъндаметъл кастелълѣи фортмѣзъ зп пѣтрат, а кърѣі лініе паралелъ къ Дъпъреа фаче 120, чѣалалтъ паралелъ къ Черна 100 де пашѣ. Даръ четатеа тревѣе сѣ се фіе дптѣне къ тѣлт маі департе прѣн ачѣастъ вале. Ърме де зѣд, афаръ де фъндаметеле кастелълѣи, се маі вѣд дп деосевѣте локтрѣ. Къръмѣзіме шѣ чѣментъл пѣ ласѣ пічѣ о дпдоѣндъ аспра романѣтѣдѣі ачѣстор рѣіне. — Фатѣсѣ фѣ дп векѣме ачѣастъ четате ка о колоніе фъндатъ кѣар де Амператорѣл Траіан. In Dacia quoque Zerpensium Colonia a Divo Traiano deducta juris Italici est, зѣче Жѣрѣсконсѣлтъл Ълпѣан — Амскрѣпчѣінеа чѣе лзатъ де Caryophilus дѣн вѣіѣле Еркълане, фаче дптръ дпса о стаціѣне мѣлітаръ:

HERCVLI AVGV. VALER. M.
FELIX. RVFL. SATVRNINI. G. P. P

T. P. EXPR. L. V. STATIONIS
TIERNEN. III. ID. ANNO. XI.
BARBATO. ET. REGVLO. COS
EX VOTO POSVIT.

De vīrī:

Herculi Augusto Valerius Maximus
Felix Rufinus Saturnini gener Praefectus
Provinciae
Tribuni titulo, Expraefectus Legionis V
stationis
Tiernensis quarto Idus Januarias *)
Barbato et Regulo Consulibus **)
Ex Voto posuit.

Ромънеде:

Лѣі Еркъле Август пѣсе ачѣст монѣментъ Валерѣ Массѣм Фелѣче Рѣфѣнъ чѣнереле лѣі Сатърнѣн, префектъл провинѣеі къ тітлѣл де трѣвѣн, фостъл префект ал Леціѣнѣі а чѣнчѣа дѣн стаціѣнеа Тѣрна, дп патрѣ

*) Дп лініа а трѣіа дп лок де Т. Р. нѣте сѣ фіе фост TR. T (ка дп колѣтна лѣі Канѣтоне), дп а патра дп лок де ANNO XI тревѣе сѣ фіе фост IANVARI. къчѣ алтѣмѣтерѣ н'аре дпделес.

**) Barbatus mī Regulus аѣ фост Консѣлѣ сѣлт Antonin Піѣл ла анѣл дѣне Кр. 156.

ide ame лѣ Іанзаріѣ (10 зиле)

сѣпт консѣлатѣл лѣ Барват ші ал лѣ Ре-
гѣл, спре дуплініреа вотѣлѣ.

Таблеле черате (tabulae ceratae) спѣт
ші de зп Жіое Чернеѣ:

*Artemidorus Apollonii Magister Collegii
Jovis Cerneni.*

Артемідор фіѣл лѣ Аполлоніѣ Ма-
естрѣл соціетѣдїи челеї дуплінате лѣ Жіое
Чернеѣл.

Аічі ера а доза трекуторѣ песте Дѣ-
пѣре дїн Месїа дн Дачїа. Пѣсѣчїзнеа гео-
графїкѣ а локѣлѣ ачестѣїа е дрепт дн-
семпатѣ ші de Птолемеїѣ карѣл пѣмеще
Дїегна, ші de табла Пѣвтіпѣрїанѣ карѣл
пѣмеще Тїегна. Дїстанца лѣ дела Талїа-
те (Tanatic дѣпѣ Птол. ші Танатас дѣпѣ
Прок.) de дозезечї мїліаре romane пе
табла Пѣвт. е кїар дїстанца дела гѣра
Пѣредѣлѣ пѣпѣ ла гѣра Чернеї. Ърмеле
дрѣмѣлѣ тѣїатѣ прїн стѣпчї пе рѣпа Дѣ-
пѣрїї чеа дрѣптѣ се вѣд пѣпѣ дн зїоа де
астѣзї. Дїн дрептѣл сатѣлѣ Темїшан пѣ-
мїт Градїна се vede о кадрѣ фортѣ фор-
мос тѣїатѣ пе стѣпкѣ, кѣ дої ценїї ші
дої делфїні de амѣндозѣ пѣрдїле, ші дн
мїжлок кѣ зрѣмѣтоареа їнскрїпчїзне вѣтѣ-
шатѣ:

IMP. CAESAR. DIVI. NERVAE. F.
NERVA. TRAIANVS. AVG. GER
PON MAX T . . P . . .
. . . M
.
.

De cїrїt:

Imperator Caesar Divi Nervae filius
Nerva Traianus Augustus Germanicus
Pontifex Maximus Tribunicia potestate . . .

Ромѣпесте:

Дупѣраторїѣл Чесаре фїѣл Дївѣлѣ Нерва,
Нерва Траїан Августѣ Германїкѣ, Мареле
Понтїфїче, декорат кѣ потестатеа de Три-
вѣп

Днскрїпчїзнеа ачѣаста с'а пѣс de Тра-
їан de вѣпѣ сѣмѣ ла дескїдерѣа ачестѣї
дрѣм, кѣнд ел се прегѣтеа кѣ ресвоїѣ
асѣпра Дачїлор ші кѣнд п'авеа de кѣт
тїглѣл de Германїк.

De аїчі, дела Тїегна, дѣчеа дрѣмѣл
roman пе лѣпѣгѣ рѣлѣ омонїм дн сѣс,
трекѣнд кѣтрѣ Карасебїш пе лѣпѣгѣ
Темїш, пѣпѣ ла сатѣл Каверан, сѣпт 39°
50' — 45° 32', vnde се вѣд рѣїеле Man-
sionis Tivisci, ші de аколо се днпорчеа
спре рѣсѣрїт кѣтрѣ Sarmizegethusa. —
Ърмеле дрѣмѣлѣ челѣї векїѣ с'а аконопїт
прїн фачереа челѣї поѣ каре пѣстрѣзѣ а-
чѣастѣ дїрепчїзне. Ноїл зртарѣм, дн
кѣлѣторїа нострѣ, пѣпѣ ла вѣїле Еркѣлане.

Дн о дїстанцѣ de 1½ мїліаре гео-
графїче дела Тїегна се vede de латѣреа
дрѣмѣлѣ de кѣтрѣ апѣс зп зїд фортѣ тарѣ
пе лѣпѣгѣ пїчїорѣл мѣнтелѣї, фѣкѣт de
вѣпѣ сѣмѣ кѣ скоп ка сѣ днпедече кѣ-
дерѣа пїетрелор de пе мѣпте. Ачест зїд
с'а сокотїт de мѣлѣї de зп апедѣкт roman,
дарѣ кѣрѣмїзіле челе мїчї мѣртѣрїсеск
кѣ е лѣкрѣ дїн тїмпѣрїле маї дїн коче.

Ажнпѣнд ла вѣїї, афларѣм дн датѣ
пе фацата касѣї дрегѣторїеї локале о кѣ-
рѣмїдѣ романѣ днфїптѣ дн пѣрете, лѣп-
гѣ de 2 палме ші латѣ de тог атѣтеа,
пѣртѣнд дн мїжлок зрѣмѣторѣле лїтере
рїдїкатѣ: LEG. III. Legio IV Hispanica;
ші лѣпѣгѣ дѣпса о марѣвре вѣгѣматѣ
de латѣреа дрѣптѣ, ассемїне днфїптѣ дн
зїд, кѣ зрѣмѣторѣа їнскрїпчїзне:

Копіє посівіаь : Ла Мэраторі се афьл :

GENIO HERCVLI. GENIO
 NTI VS LOCI. FONTIBVS
 CALPV CALIDIS. CALPVR
 IANVS NIVS. IVLIANVS
 . G. LEG V MC V.C.LEG.LEG. V. MC.
 GIR PR LEG. AVG. PR. PR
 E MOESIAE
 S V. L. S.

De čitit :

Herculi Genio Лдї Еркэле Геніаьлї
 Loci (et) Fontibus локэаьлї шї Фонтїаьлї.
 Calidis Calpurnius лор калде пэсе ачест
 Iulianus vir consularis монэмент Калпэрнїѣ
 Legatus Legionis V Іуліан Косэларїѣ, Ле-
 Maced. гатэла Леціснїї V Маче-
 Legatus Augusti Pro- допїче, Легатэла Авгэ-
 praetor стэаьлї, Пропреторїаь
 (Provinciae) Moesiae Провїнцїе Месїа спре
 Votum libens solvit. дмплїнїреа вотэаьлї
 фэкт de вэпъ воїе.

Din сьс de констрэктэрї, пе кэрареа
 кэтрэ ваїа акэм пропрїе пэмїтэ Еркэлапъ,
 се афьл пе зїдэла de pazim о піэтрэ кэ
 ачестэ інскрїпчїэне :

Копіє посівіаь : Сэплїнїре проваб :

I O M I. O. M.
 ANTESI A N T E S I
 VS. GAIIV. VS. GAIUS.
 PRO. SALVT PRO. SALVTE
 SVA ETSV SVA. ET SV
 ORVM ORVM

De čitit :

Iovi optimo maximo Лдї Жое челэї маї вэп
 Antesi. шї маї маре дїптре Зеї
 us Gaius пэсе ачест монэмент
 pro salute Антесїѣ Гаїѣ пентрэ
 sua et suorum. сьпэтеа са шї а лор сеї.

De amăndove латэріе еї се маї вэд
 алте доэе піетре дїптре каре зна аре чїпчї
 вэсте пэсе дп доэе рэндэрї, їарэ чеа-
 лалтэ вэпл, тэїате тоте дп bassorilievo.

Дп вэїле лдї Лэдовїк се вэд дпфїцте
 дп зїд вртэтореле піетре romane.

Копіє посівіаь : Сэплїнїре провавіаь :

HERCVLI HERCVLI
 ET ET
 VENERI VENERI
 MERCVRIVS MERCVRIVS
 PR PRO SALVTE
 CVM SVIS CVM SVIS.

Ротэнеце :

Лдї Еркэле шї Вїнерїї пэсе ачест монэ-
 ment

Меркэрїѣ пентрэ сьпэтате кэ аї сеї.

Аїчї се паре кэ рїдїкэторїаь монэ-
 ментэаьлї, Меркэрїѣ, фаче алэсіэне ла Мї-
 толопїе, потрївїндэсе пэмеле сеѣ кэ ал
 вэї Зеї, шї чере кэ оре-каре конфїдїнгъ
 ажэторїѣ дела консордїї сеї пентрэ сьпэ-
 татеа са шї а фамїліеї сале.

2.

De čitit :

HERCVLI. IN Herculi In-
 VICTO. L. POM victo Lucius Pom-
 PEIVS. CELER pejus Celer
 PRAEF. COH Praefectus Cohortis
 I. VBIOR. V. S I. Vbiorum Votum
 solvit.

Ротэнеце :

Лдї Еркэле челэї пэпвїнс пэсе ачест
 монэмент Лэчїѣ Помпеїѣ Челер Префек-
 тэла Коордїї дптэїе а Ывїанїлор, спре
 дмплїнїреа вотэаьлї.

3

De čitit :

HERCVLI. SANC Herculi San-
 TO. SIMONIVS cto Simonius

)

IULIANVS. V. C. Iulianus vir consularis
PRAESES. D A Praeses Da-
CIA RV M. ciarum.

Ротънеште:

Лѣи Ерквѣ челѣи Сѣнт пѣсе ачест монѣмент Сѣмонѣи Іуліан Консѣларѣи Президент ал Дачѣлор.

Аичѣ се веде пѣтеле провинціѣи нѣстрѣи дѣи пѣтерѣл пѣтрал, Daciae, unde prin-
 зрѣтаре трѣвѣе съ се дѣделѣгѣ superiouis
 et inferioris, челѣи де сѣс шѣи челѣи де
 жос. Дѣи фастѣи консѣларѣи се афѣл M. Sal-
 vius Iulianus Консѣл сѣнт Дѣмпѣраторѣи
 Марѣи Аврѣлиѣи ла анѣл 174, нѣте къ а-
 честа есте каре сѣа фѣкѣт маѣ тѣрѣзи Президент ал Дачѣи нѣстре. Нѣтеле Simonius
 се веде къ нѣи ѣзна вѣне дѣи трѣкѣи Пон-
 тефѣцилор, де ачѣеа се афѣл сѣвѣститѣит
 prin Salvius дѣи фастѣи.

4.

AESCVLAP.
ET. HYGIAE
PRO. SALVTE. IVNIAE
CYRILLAE. QVOD. A
LONGA. INFIRMITA
TE. VIRTUTE. AQUA
RVM. NVMINIS. SVI
REVOCAERVNT.

T. B. A. EIUS. V. S. L. M.

De cirit:

Aesculapio
 et Hygiae
 pro salute Juniae
 Cyrillae, quod a
 longa infirmita-
 te virtute aqua-
 rum numinis sui
 revocaverunt,
 Titus Balbus amicus eius Vo-
 tum solvit libens merito.

Ротънеште:

Лѣи Ескѣлапѣи шѣи Іуліѣи пѣтрѣ сѣпѣтатѣа
 Іуліѣи Чѣрилѣе, фѣнд къ prin вѣртѣтеа апе-
 лор Zeitъдѣи лор о аѣ реставѣлит din о
 лѣпѣгѣ infirmate, пѣсе ачест монѣмент
 Тѣтѣ Балѣвѣ амѣкѣл еѣи, спре дѣмпѣлѣреа во-
 тѣлѣи фѣкѣт de вѣпѣ воѣа са.

Шѣи Іуліѣи е о марѣморе фѣрте фортѣосѣи
 шѣи лѣтерѣе сѣнт тѣѣте къ марѣ гѣст,
 каре не фак съ дѣделѣцем профѣндѣл sim-
 дѣмѣнт ал лѣи Тѣтѣ Балѣвѣ ла дѣсѣпѣто-
 шарѣа сѣкѣтѣи сале амѣче.

5.

DIS. ET. NVMINIB
AQVARVM
VLP. SEC VNDINVS.
MARIVS. VALENS.
POMPONIVS. HAEMIVS.
IVL. CARUS. VAL. VALENS
LEGATI ROMAM. AD
CONSVLATVM. SEVE
RIANIC. V. MISSI. INCOLV
MES. REVERSI. EX VOTO.

Ротънеште:

Zeitlor шѣи пѣтерѣлор апелор пѣсерѣ ачест
 монѣмент Дѣлѣи Секѣндѣи, Марѣи Валѣнте,
 Помпѣнѣи Емѣи, Іуліѣи Карѣ, Валѣрѣи Ва-
 лѣнте, карѣи сѣаѣ трѣмѣс Дѣпѣтадѣи ла Рома
 ла Консѣлатѣл лѣи Северѣанѣи вѣрѣват Кла-
 рѣссѣмѣи, шѣи сѣаѣ дѣторѣ сѣпѣтошѣи, спре
 дѣмпѣлѣреа вотѣлѣи.

Agrius Severianus (clarissimus vir) а
 фост консѣл сѣнт Дѣмпѣраторѣи Adrian
 ла анѣл 131, аша дарѣ дѣтрѣачѣст ан сѣаѣ
 трѣмѣс ла Рома ачѣстѣи чѣнѣи стрѣвѣнѣи аѣ
 пострѣи де фѣрѣчѣтѣи мемѣорѣе. Марѣтѣреа,
 къ тѣте къ есте де 1715 анѣи, сѣа пѣстрѣат
 дѣи старѣ фѣрте вѣпѣ, лѣтерѣе сѣнт фортѣосѣи
 сѣпѣте шѣи вѣне консерѣате.

Фіе-въ держа зшоръ, вреднічіі по-
стриі стръвзі! Децентаді дп інімеле
стрънеподілор дпалта востръ віртъте, фа-
чіді-і съ івъскъ еперціка востръ лімъ
ші елегантеле востре літере прін каре не
а ді пьстрат пьмеле востре! Ноі мьлцтміп
артеі востре челеі дпцелепте прін каре
аді шіст съ въ фачеді пемьрїторї!

Ноі дпкеіем аічі ачестъ дескрїере
пъпъ ла амть окасївне, сокотїнд къ ам
фъктъ de o kam datъ destъл, дѣкъ ам пь-
тът съ дпсвъфлът Ромънілор челор аде-
върадї, — кърора пъ ле есте рвшїне а
се рекънѡще дрепт стрънеподї аї ачелор
ѡменї марї карїі аъ domnїт о датъ песте
лътмеа чеа къпоскътъ de дъшїї, шї карїі
аъ dat ессемпле de віртъте маї песте
кръзвтеле пьтерї ѡменещї, — дѣкъ ам
пвтът, зїчет, съ ле дпсвъфлът гьствл шї
dorїнда de а черчета антїкїтѣдїле стръвз-
вілор, de а ле скѡте ла лъмінъ шї de а
ле лъса дрепт тесаърѣ de къпощїнде істо-
рїче зртъторїлор лор.

Скопъл не есте а пьвлїка дп ачест
Magazin тот че пѡте съ не лъмїнезе Істо-
рїа патрїеї пѡстре, шї не вом сокотї прѣ-
ферїчіді, дѣкъ не вом vedé ажътораді
дптр'ачеаста шї de адї компатрїоці. Пър-
дїле Дачїеї пѡстре сьлт тѡте плїне de
монъменте romane, стръїнїї ле каътъ къ
чеа маї mare діліпціндъ шї ішї adornѣзъ
скрїерїле лор къ дъпселе. Ноі локзїторї;
ачествї пьтъхот классїк шї стрънеподїї
ачелор ѡменї марї пъ тревзе съ фїм інді-
ферїндї, — пої чеї че ам монженїт шї
цсара, шї лімба, шї пьмеле дела дъшїї!

Дп скьрт вом пьвлїка естракте дп
Erodot, дпн Страбоне, дпн Птолемеїъ, дпн
тавла Пезїтїдерїанъ шї дпн Прокопїъ, ле

вом компара къ рвінеме къпоскъте дп зі-
леле пѡстре шї къ дателе інскрїпчїзїлор
дескоперїте, констръїнд тот de o datъ шї
карте географїче дптемеїате не ачесте
date, шї сперъм къ къ модъл ачеста вом
зпплѣ о mare лакъзъ дп Історїа чеа веке
пъ пьтаї а църїлор пѡстре, чї шї а челор
чїркъпвечїне, шї вом ажътора черчетареа
пентръ вїїторїме. (Din. Magazin. істор.)

А. Т. Л.

DE ROMЪNІІ ІСТѢРІЕІ.

Дп фьндъл Мърїеї адрїатїче, кътре
Ost-Nord а Італїеї, се дпайнтеазъ дп ма-
ре о Пен-їнсълъ пьмітъ: Істріа, дп фаца
кърїа се зрїі Венеціа, еар дп коастеле
Істмълї лат, політіїле Трїесте шї Фїзме.
Не кънд Романїї дпчепъръ а лъдї do-
mnїеа лор спре Іллірїкъм, ії алеасеръ Істріа
ка чеа дптъї стадїе а операциїлор мілі-
таре. Сїстема лор de а свпвне лътмеа пъ
ера ка а варварїлор, дпн веакърїле de між-
лок, пічі ка ачеа а лѣї Наполеон дпн епо-
ха поастръ, de а дпънда церїле къ репе-
дїзнеа зпзі повоїъ de мьпте, че къпрїнзънд
о провїндїе, Романїї ашеза дп еа колонїї,
зїдеаъ четъдї, монъменте, кълтїва шї ро-
manїза попоръл, апої дптемеїндъсе къ а-
семеке ажътор, дптїндеаъ къчерїрїле ас-
пра провїндїїлор дпвечїнате. Дъпъ асе-
мене сїстемъ пьшїнд, Ізлїсв Чесар, чел
дптъїз бьтъ не Іллірїенї, карїї апої не
рънд се свъжъгаръ de Авъгст, Германїкъс
шї Тїверїс, дар дппъратъл Траїан, маї
къ сеатъ аъ колонїзат Істріа къ Романї,
аъ дптърїт'о къ четъдї шї аъ дпподовїт'о
къ фрѣмоасе монъменте а кърора рвіне
мъреде дпкъ се амїръ ла Пола шї алте

локъри але ачестеї провинції. Де аиче тот спре Ост-Норд даинтиндъсе, Романіи аѣ колонизат зна дъпъ алта провинціїле пълъ ла гъра Дънъреї і а лѣи Тѣрас (Нѣстрѣлѣи), шї прекъм атъичеа Романѣл пѣтѣа кълъ-торї дела Тѣврѣ пълъ ла Алѣа Іѣліа (четатеа Алѣъ сеаѣ Акерман) тот пѣн провинціи къпринсе де гѣнта ромънъ, деасемелне дѣкъ шї астълї, дѣшї къ оаре-каре дѣтрерѣтпере, пѣрчезънд дела гъра Нѣстрѣлѣи пѣн Молдова, Цара романъ, Банатъ, Морлаіхїа (Ромънї негрї) шї Істриа, Ромънѣл ва ажѣнѣе тот пѣнтре Ромънї пълъ ла Рома овершїа гѣнтеї сале.

Ла дѣпърдѣреа имперїеї Ромеї, Іллірїа венї дѣн партеа Апѣсѣлѣи, дѣпъ каре трекъ ла ачеа де Візант, дар дѣн а шеса сѣтъ дѣпъ Хс. о колонїе де Рѣснїачї емігръ дѣн Полонїа шї къпринсерѣ цертѣрїле Далмаціеї пълъ сѣт Істриа, ачестїа дѣчепѣрѣ а славїнїза не Ромънї.

Ін астъ провинціе се пѣстреазъ о вѣдъ а попорѣлѣ Ромън, пълъ акъм поѣпекъноскътъ, дѣспре каре пѣвлїкъ о интересантъ релацие дѣвѣдатъл D. Antonio Kovaz, дѣн фоаїа Італїанъ дѣтїтѣлатъ Істриа, шї дѣспре каре, дѣн No. 1 — 2 дѣпъртѣшїм ѣрѣтѣоареле:

„Дѣн дѣнѣтѣл Валдарса (Вале-арсѣ), каре де ла поалеле Мѣнтелѣи Маре шї де ла кълмеле Болѣн шї Педена се дѣтїнде спре Космакъ, вѣдѣвѣе зѣн попор, чї се пѣтѣе пре сїне Ромънї; еар акъм аѣ адоптат шї пѣтмеле де Валахї че іа даѣстреїнї.

Лѣмба каре о ворѣеа, шї о ворѣеѣе дѣкъ, пѣ есте ачеа Славанъ, пѣчї Італїанъ, че Латїна-рѣстїкъ (каре ворѣеа попорѣл Роман) чева аместекатъ къ къвїнте Сла-

вене. Астъ лѣмѣъ, каре о вом пропѣтї Ромънъ, пѣ сѣ ворѣеа пѣтмаї дѣн Валдарса, че шї дѣн Карсо де Шѣнгвенте, дѣспре Мѣртѣрїа лѣи Флего дѣпъртѣшїтъ де Томасїнї, се ворѣеа пѣн прецїзѣл Трїестелѣи ла Опчїна, Тревїчїано, Падрачїано шї дѣн дѣнѣтѣл Кастелново, дѣспре тѣртѣрїа лѣи Іренео де ла Кроче, се ворѣеа де кътрѣ ачїї карїї се пренѣтѣеа де попор Чїчї, пѣнтрѣ сѣнетѣл чел дес а лѣтереї Ч, дѣтревѣт дѣн лѣмба лор, кънд ії пре сїне се пѣтѣеа Ромерї (Ромънї). Лѣмба Славанъ пѣтїнд аѣ дѣтерїт не чеа Ромънъ дѣн дѣнѣтѣл Трїестелѣи шї дѣн Кастелново афарѣ де полїтїїле Мѣне шї Сеїане, шї пѣ тѣрзїѣ о ва інтерї шї де ла Вале-арсѣ дѣн мотивѣрї че ар фї де прїсос аїчї а ле дѣсемна. Поате къ лѣмба Ромънъ пѣ се тѣрѣїнеа пѣтмаї дѣн ачесте пѣтѣнѣтѣрї, дарѣ се ворѣеа шї не ла алте дѣнѣтѣрї прекъм не лѣнѣгъ алтеле тѣртѣрїесек а-тѣт тїпѣл неамѣлѣи към шї тѣлте датїне. Дѣн аста нї лѣнесек шїїнѣе історїче, пѣнтрѣ къ скрїїторїї Славї, карїї сокотеаѣ астъ провинціе ка о парте а Карпїолїеї, аѣ тѣкът дѣспре лѣмба Ромънъ, сеаѣ некъноскъндо сеаѣ пѣдѣтрїжїнд дѣспре еа.

Астъ лѣмѣъ астеїї се ворѣеѣе дѣн фамїїїле а 6000 персоане, фїїнд лѣмѣъ конфїдентъ, каре дѣпъ пѣ се ростѣеѣе дѣн актѣрїїле полїтїче а траїѣлѣи.

Ачестї Ромънї пѣ тмаї къпоск рѣгъчїзѣнеле дѣн лѣмба ромънъ, дѣшї весерїка Латїнъ, аповлїндо аѣ пѣстрато ка лѣмѣъ пѣнтрѣ Лїтѣргїе. Ії пѣ къпоск ромънѣеѣе, дѣкът челе дѣтѣїѣ зече пѣтере, дѣшї доѣ дѣн ачесте сѣнт славе *); къ тоате-ачесте.

*) Прекъм шї ла Дако-Ромънї дѣнтре тоате пѣтерїїле романе сѣаѣ фѣрїшат пѣтмаї пѣтѣрѣл слав о сѣтъ (сго) дѣн лок де ченто.

астъ лимбъ тотъ локъ виеазъ, есте ачеа каре ворвеа попоръл че амъ de 2000 anî аъ свѣс Істріа, ачеа каре аъ динѣт 2000 de anî.

Діши серакъ лимба се пѣстреазъ лн честе дін вртъ зіле а фіндеі сале, тѣкар къ попоръл аъ аціѣнс ла вл аша пѣнкѣт де скѣдере, къ ел лнсъші аъ адоптат ачел пѣме че лн трекѣтъл се сокотеа дефѣимѣтор ші маі ordinar кеар декѣт ал Чічілор копѣраціі лор, каріі рефѣсазъ пѣмеле стрейн ка вл дефѣимѣтор. А пѣстра пѣміреа лор есте пѣ пѣмаі о подоавъ даръ ші аціѣтор лн черчетъріле історіче.

Лимба есте ромълъ лн тоате, ші пѣі деосевітѣ де ачеа каре лн алте цері се пѣстреазъ вие днтре девіиторіі колоніилор де Романі транспортате, де есемплъ лн Дачіа; іdentіче сънт къ але Дачіеі копстрѣкцііле, флексііле, іdentіче сънт кѣвінтеле ші къ пѣдінъ десевіре фіналеле. Атѣта пѣмаі къ Ромъніі Істріені аъ таре плекаре а скімба лн р, маі къ самъ літеріле п ші л;*) кеар лн Триесте пѣмеле де Сілвола, Камвола, Сколкѣла, с'аъ префѣкѣт лн Сервола, Чіарвола, Скоркола. Се сѣтршеск лн в ачеле кѣвінтѣ де цен Маскѣліп, каре лн Латіна ар авѣ (us), челе фемініне лн а, лн ече каре лн латіна ар авѣ лн х (кс); аъ артікѣліі рѣ (лѣ), ра (ла), зр (un), ценетівѣл се лн. фортеазъ къ de; аъ пропѣме персонале іо, тѣ, іе, поі, воі іел (іі) пропѣме demonстратіве: честа, чела, чещ, челі, часта, честе, чеа, челе, первѣі лн á (аре), лн

é (ере), лѣнгѣ ші скѣртѣ, лн і (іре), верѣл авксіліар авѣ (авере), фі (а фі), презентѣл імперфект; фѣтѣрѣл ѣл компѣн къ верѣл воле, а вре, аъ модѣл опѣтатів, аъ де асемеѣе верѣі перегѣларі, къ вл кѣвѣлт аъ граматіка Дако-Ромълъ, локъ ші кѣвінтѣ, діши аъ адоптат вѣмеле славоне днтрѣ днтревѣіндгаре.

Деклінеазъ де ексемплъ лн ачест mod: чаче, (тата латін) de чаче, лѣ чаче, ді лѣ чаче — чачі, de чачі, лѣ чачі, ді лѣ чачі — карле, (кареле), de чіре, лѣ кѣі, лѣ карле (къ кареле), ді лѣ карле (de ла кареле), іе (ел) de іе, а лѣі, ла, къ іе — (а лѣі), а лѣі, de а лѣі, а лѣі, лѣ а лѣі, de а лѣі. Лн копціѣгаціі фак, de ексемплъ; іо am, тѣ арі, іе арѣ, поі арѣмо, воі арѣді, ел арѣ — іам авѣт (еѣ ам авѣт), іо воіѣ авѣа, іе рас авѣа, (аш авѣ) іо рас фост авѣ, (аш фі авѣт), арѣ (се аіѣі), авѣ (а авѣ); іо лѣкрѣ (еѣ лѣкрѣз) тѣ лѣкрі, іе лѣкра, поі лѣкрато, воі лѣкраді, іел лѣкра — іам лѣкрат, іо воі лѣкра, іо рес фост лѣкра.

Еатъ доѣ історіоаре лн лимба ачестор Істро-Ромъніі днтпрезѣл къ традичереа Латінъ, Дако-Ромълъ ші Італіанъ къ деосевіте орѣографіі.

№. I.

Істро-Ромълъ. Дако-Ромълъ.

Къ літере Кіріліане.

Доі omір (п) Доі оамѣні вѣтѣпата лн ра (ла) вла лн о кале, вѣл се кале; зр (зн) de дін іі афлѣ о секѣре елі афлата о секѣра, ші кеатѣ (стрігѣ)

*) Астѣ плекаре аъ ші Дако-Ромъніі-

е влата: о верї ча ам іо афлат! N'am афлат моредце зіче, зіче чела атѣ; та арето афлат. Салек покле верїта челї карлі секѣра пїердѣт, е възвта секѣра ен тера лѣ челѣ карле во афлат, почпїга талтратеїм са тата.

О мордї-есто влата іелѣ тѣче. Компанїз а лѣї. Nѣ емо, мореште зїдѣ, маї іессам. Саз к'аї тѣ секѣра афлат влатат-аї, іон во е по пої амо во афлат.

о веzi че ам афлат! Nѣ еѣ ам афлат, аї тревзї се зічї, зісе челаалтѣ дар пої ам афлат. Пѣдїн дѣпѣ ачееа велїтаѣ ачїї, карїї пердѣсерѣ секѣреа, шї възвнд секѣреа лп тѣпа ачелвїа кареле о афлатѣ, лпчепѣ ал трата де фѣр.

О сѣптем мордї! стрїгѣ атѣче ачела. Дар компанїонѣл аѣ зіс лѣї, нѣ сѣптем, че аї тревзї сѣ зічї, еѣ сѣпт морт. Пентрѣ кѣ атѣчча кѣнд аї фост стрїгат: іо о ам афлат, еар нѣ пої ам афлато.

№. II.

Іарна фоста е крѣто раче. Фрѣнїга, кара авѣт певе-рїто ен вера чѣда храна, стага смїром ен рѣ сѣ каса. Черчекѣ севодїт сѣ пемїнт, патїта де хоме е де раче. Рогата ронке фрѣнїга не калелї дѣїе салек тѣпка са ксївї. Е фрѣнїга січе, іѣва аї тѣ фост ен ірїма (іпї-

Еарна аѣ фост крѣдѣ шї рече, фрѣнїка каре аѣ фост адѣнат вара тѣлте гѣне, ста лїнїщїтѣ лп каса са. Грїерѣл вѣрѣндѣсе сѣп пѣтѣлт, пѣтїмеа де фоаме шї де речелѣ. Дечї аз рѣгат не фрѣнїкѣ сѣї деїе чева Демѣкат ка сѣ поатѣ вїедѣвї. Еар фрѣнїка і зісе: vnde

ma) de vera. Сагї, че н'аї тѣ тѣче а те ксївленѣе пре-правїт. Ен вера зіса черчекѣ каптатам мї дївертїтам карлі тре-кѣт. Е фрѣнїга ер-сѣк: С'аї тѣ ен вера каптат, авточе кѣї еарна, е тѣ ксока.

аї фост лп іпїта ве-реї? Дї че тѣ атѣчча н'аї прегѣтїт провїзіона? Вара, зісе грїерѣл, кѣптатам шї девертеам (лп-глєндїсеам) не ачїї карїї тречеаѣ. Еар фрѣнїка аз респѣнс: деакѣ вара аї кѣп-тат, акѣт кѣї еарлѣ, ен цоакѣ-

(Ва зрпа.)

Лїтературѣ стрїпѣ.

Ne este лндемѣлѣ а рекомѣнда іѣвї-торїмор де шїнда історїкѣ:

Slavische Alterthümer

de P. J. Schaffarik, бїбліотекарїл р. дїн Прага, лп дѣѣ томѣрї тарї, предѣл 10 ф. арц.

Аччасть карте ешї маї ѣптеїѣ лп лїт-ва воетїкѣ, іар ла 1844 се тїпѣрї шї ро-тѣнеце. D. Шафарїк скрїе кѣ тѣлтѣ ерѣ-дїдїе, лндреантѣ о тѣлїме де іпотесе істо-рїче прївїторїе ла веакѣрїме стрѣвекї; авк-торѣл се окѣпѣ ла кѣтева локѣрї шї кѣ ро-тѣнїї, шї опїнїа Длѣї немерїтѣ саѣ нѣ, не інтересѣазѣ фоарте. Капетеле деспре се-мїндїїле аптїче, челтїче шї трачїче, пара-графїї деспре гедї шї дачї рѣварсѣ лѣтїнѣ тѣлтѣ; історїа кѣторва ратѣрї де попѣрѣ лшї ва авеа пѣрѣреа предѣл сѣѣ; маї тѣл-те дерївациї де кѣвїнте не фолосеск шї нѣѣ престе тот. Лп адеѣѣр D. Шафарїк есте зѣл дїн ачелї пѣдїнї вѣрѣвациї, карїї лшї дїн де даторїндѣ а черчета тот, апої ашї да

Ped.